UDDANNELSESPROGRAM FOR
Hoveduddannelsesforløb
i patologisk anatomi og cytologi

Patologisk Institut,

Århus Sygehus – Århus Universitetshospital

og

Patologisk Institut,

Aalborg Sygehus - Århus Universitetshospital

Benedicte Parm Ulhøi, uddannelsesansvarlig overlæge, Århus
Astrid Petersen, uddannelsesansvarlig overlæge, Aalborg

Januar 2008

1. Indledning

Patologisk anatomi og cytologi er et diagnostisk speciale, der betjener hospitalsafdelinger og praktiserende læger med diagnoser baseret på morfologiske forandringer i organer, væv og/eller celler. Specialets opgaver omfatter også obduktioner.
Patologisk anatomi og cytologi i Danmark er overvejende et hospitalsspeciale, og der findes ikke fuldtidspraktiserende speciallæger. Langt de fleste celle- og vævsprøver undersøges på sygehusenes patologiafdelinger. I 2007 var der 19 patologiafdelinger med ca. 165 ansatte speciallæger og ca. 60 læger under uddannelse til speciallæge i patologisk anatomi og cytologi.

Formålet med speciallægeuddannelsen i patologisk anatomi og cytologi er, at lægen efter endt uddannelse skal

- kunne fungere som selvstændig diagnostiker omhandlende almindeligt forekommende patoanatomiske forandringer
- fungere relevant i organisationen, herunder kende og handle i overensstemmelse med egne og organisationens muligheder.

I målbeskrivelsen for speciallægeuddannelsen beskrives kompetencemål, lærings- og evalueringsstrategier for de syv overordnede kompetenceområder, som foruden de medicinske ekspertområder omfatter kommunikation, samarbejde, ledelse og administration, sundhedsfremmende virksomhed samt akademisk og professionel holdning til specialet. De enkelte kompetencemål i uddannelsesprogrammet er hentet direkte fra målbeskrivelsen. Til målbeskrivelsens del Hoveduddannelse Medicinsk ekspert er der udarbejdet en tjekliste, som angiver detaljerede mål samt det kompetenceniveau, som kræves for at kompetencen er opnået. Tjeklisten kan ses på www.dspac.org i forlængelse af Målbeskrivelse 2007. De anvendte kompetenceniveauer er diagnosticere selvstændigt, diagnosticere i samråd med kollega og redegøre for.

Uddybende beskrivelse af specialet og speciallægeuddannelsen i patologisk anatomi og cytologi kan ses på http://www.sst.dk/Uddannelse/Laeger/Maalbeskrivelser.aspx?lang=da og/eller www.dspac.org.

2. Uddannelsesforløbet

Hoveduddannelsen varer 4 år og har som mål at opfylde målbeskrivelsens kompetencemål og dermed gøre den færdiguddannede speciallæge i stand til at kunne fungere som selvstændig diagnostiker omhandlende almindeligt forekommende patoanatomiske forandringer.

Den praktiske uddannelse i patologisk anatomi og cytologi finder i Danmark sted på 2 patologiafdelinger, de 2 eller 3 år på en afdeling med opgaver på højt specialiseret niveau (specialfunktion) og 2 eller 1 år på en afdeling med mindre specialiserede opgaver (hovedfunktion).

I løbet af hoveduddannelsen skal den uddannelsessøgende deltage i 16 specialespecifikke kurser (fordelt over de 3 første år) og 2 generelle kurser i ledelse, administration og samarbejde (LAS2 og LAS3).

Den uddannelsessøgende skal endvidere udarbejde og fremlægge et selvstændigt forskningsprojekt og i den forbindelse deltage i 2 kurser omhandlende forskningsmetodologi, det ene regionalt på tværs af specialer og det andet nationalt og specifikt for patologer.

I videreuddannelsesregion nord er der med udgangspunkt på Patologisk Institut, Aalborg Sygehus, hoveduddannelsesforløb i patologisk anatomi og cytologi med følgende sammensætning

- 2 år i Aalborg, 1 år på Sygehus Vendsyssel – Hjørring og 1 år i Aalborg
- 2 år i Aalborg, 1 år på Regionshospitalet Skive og 1 år i Aalborg
- 2 år i Århus og 2 år i Aalborg.

Patologisk Institut, Århus Sygehus (ÅS)

Århus Sygehus er en del af Århus Universitetshospital. Patologisk Institut, Århus Sygehus består af 2 afdelinger på henholdsvis Nørrebrogade og Tage Hansens Gade og betjener sammen med de patologiske institutter i Randers, Skive og Holstebro sygehusene i Region Midt samt praktiserende læger og speciallæger med patoanatomiske diagnostiske ydelser. Patologisk Institut, Århus Sygehus, fungerer i Region Midt med specialfunktion, mens de øvrige institutter i regionen fungerer med hovedfunktion.

På Patologisk Institut, Århus Sygehus, er der pr. 01.01.08 normeret 13 overlægestillinger, 1 afdelingslægestilling, 5,5 hoveduddannelseslægestillinger og 3,5 introduktionsreservelægestillinger. Afdelingen har 1 uddannelsesansvarlig overlæge og 1 uddannelseskoordinerende yngre læge. Der er ansat 1 klinisk assistenter/forskningslæge og 2 molekylærbiologer/læger. Afdelingen har derudover normeret 46,4 bioanalytikere, 11,6 lægesekretærer, 2 kapelassistenter, 8 serviceassistenter og 0,5 servicemedarbejder. Afdelingen er organiseret i 4 fagområdespecialiserede 'søjler' med tilknyttede subspecialiserede speciallæger. I løbet af hoveduddannelsen roterer den uddannelsessøgende læge på alle teams.

Afdelingen udførte i 2007 34.397 histologiske undersøgelser, 45.318 cytologiske undersøgelser og 462 obduktioner, hvoraf 58 var fostre og børn og 133 var neuropatologiske obduktioner.
Uddybende beskrivelse om Århus Sygehus og Patologisk Institut kan ses på http://www.sundhed.dk/wps/portal/_s.155/1921?_ARTIKELGRUPPE_ID_=1014040428121221.

Patologisk Institut, Aalborg (AAS)
Aalborg Sygehus er en del af Århus Universitetshospital. Sygehuset har 828 senge og i alt 4374 ansatte (fuldtidsstillinger). Patologisk Institut, Aalborg Sygehus, betjener sammen med Patologisk Institut, Sygehus Vendsyssel - Hjørring, sygehusene og primærsektoren i Region Nordjylland med patoanatomiske diagnostiske ydelser. Patologisk Institut, Aalborg Sygehus, fungerer i Region Nordjylland med specialfunktion, mens Patologisk Institut, Sygehus Vendsyssel, fungerer med hovedfunktion.

På Patologisk Institut, Aalborg Sygehus, er normeringen pr. 01.01.08 16 overlægestillinger, 3 afdelingslægestillinger, 6,25 hoveduddannelseslægestillinger og 5 introduktionsreservelægestillinger. Afdelingen har 1 uddannelsesansvarlig overlæge og 1 uddannelseskoordinerende yngre læge. Afdelingen har derudover normeret 46,19 bioanalytikere, 10,97 sekretærer, ½ IT-medarbejder, 1 depotassistent og 3 dyreteknikere.

Afdelingen er organiseret i 4 fagområdespecialiserede 'søjler' med tilknyttede subspecialiserede speciallæger. I løbet af hoveduddannelsen roterer den uddannelsessøgende med 3 mdr. på hvert team og har i løbet af hoveduddannelsen således 3 ophold på hvert team.

Afdelingen udførte i 2007 28.192 histologiske undersøgelser (rekvisitioner), 46.470 cytologiske undersøgelser og 389 obduktioner, hvoraf 104 var fostre og børn og 146 neuropatologiske obduktioner.
Uddybende beskrivelse om Aalborg Sygehus og Patologisk Institut kan ses på www.aalborgsygehus.rn.dk.

3. Kompetenceudvikling

4.3 Hoveduddannelse, medicinsk ekspert

Uddannelsesprogrammet er en konkretisering af målbeskrivelsen på basis af det diagnostiske materiale, der er til rådighed på de 2 afdelinger, hvor uddannelsen foregår. Programmets sammensætning er dermed foretaget under hensyn til, at de to uddannelsessteder som regel er forskellige med hensyn til opgavevaretagelse, specialiseringsgrad mv.

Den trinvise opbygning af uddannelsesprogrammet tilsigter en gradvis erhvervelse af målbeskrivelsens kompetencer. Intentionen er her, at minimumskompetencer opnås og attesteres løbende på de afdelinger og på det tidspunkt i uddannelsesforløbet, som fremgår af programmet.
Imidlertid er det vigtigt, at minimumskompetencerne ikke bare vedligeholdes, men også videre udbygges for at bibringe den uddannelsessøgende den bredere erfaring, som er nødvendig for at udøve specialistfunktion.

Har en uddannelsessøgende ønske om erhvervelse af rutine og erfaring, som sigter mod en yderligere specialisering inden for bestemt(e) område(r) af den patologiske anatomi, kan uddannelsesstedet imødekomme dette i den udstrækning, det er praktisk muligt og ikke hindrer kompetenceudviklingen inden for andre områder.

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
PRÆDIAGNOSTISKE FORUDSÆTNINGER SAMT KLINISKE KOMPETENCER			
4.3.1	Indhente og vurdere kliniske og parakliniske data, som er nødvendige for endelig patoanatomisk diagnostik	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	ÅS AAS
4.3.2	Redegøre for multidisciplinær diagnostik, fx triplediagnostik i mamma	1.-2. år	ÅS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
PRÆPARATBESKRIVELSE OG UDSKÆRING			
4.3.3	Foretage udskæring af komplicerede operationspræparater i henhold til gældende rekommandationer	1.-2. år Opøvelse af grundlæggende udskæringsteknik og makroskopisk beskrivelse af ukomplicerede og komplicerede operationspræparater. 3. år Gradvis stigende rutine og erfaring resulterende i selvstændig håndtering og bedømmelse med hensyn til udskæring og makroskopisk beskrivelse af alle præparattyper. 4. år Arbejde med uselekteret materiale mht. selvstændig håndtering med hensyn til udskæring og makroskopisk beskrivelse af de på afdelingen tilgængelige præparattyper.	ÅS AAS AAS
4.3.4	Udtage væv til tumor-/biobank	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	ÅS AAS
4.3.5	Håndtere sentinel node	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
FRYSESNITSUNDERSØGELSE			
4.3.6	Modtage, beskrive og udtage snit fra komplicerede operationspræparater/biopsier til frysesnitsundersøgelse	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	ÅS AAS
4.3.7	Mikroskopere frysesnit og afgive frysesnitsvar	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	ÅS AAS
DIAGNOSTISKE METODER OG LABORATORIETEKNIK			
4.3.8	Vurdere egnethed og repræsentativitet af histologisk og cytologisk materiale	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	ÅS AAS
4.3.9	Redegøre for cytologiske teknikker	1. år	ÅS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.10	Anvende teoretisk viden om principperne bag immunhisto- og cytokemi til vurdering af immunreaktioner, inkl. immunfluorescens	1. år Specialespecifikt kursus i Diagnostiske metoder forudgået af praktisk indføring i laboratorieteknikker på egen patologiafdeling 1.-2. år Under supervision 3. år I stigende grad selvstændigt 4. år Arbejde med uselekteret materiale af de på afdelingen tilgængelige præparattyper mhp. selvstændig stillingtagen og anvendelse	ÅS ÅS AAS AAS
4.3.11	Anvende immunhisto- og cytokemiske reaktioner og paneler i det diagnostiske arbejde	1. år Specialespecifikt kursus i Diagnostiske metoder forudgået af praktisk indføring i laboratorieteknikker på egen patologiafdeling 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	ÅS ÅS AAS
4.3.12	Redegøre for principperne bag og indikationerne for brugen af elektronmikroskopi	1. år Specialespecifikt kursus i Diagnostiske metoder forudgået af praktisk indføring i laboratorieteknikker på egen patologiafdeling	ÅS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.13	Redegøre for principperne bag og indikationerne for brugen af flowcytometri	1. år Specialespecifikt kursus i Diagnostiske metoder forudgået af praktisk indføring i laboratorieteknikker på egen patologiafdeling	ÅS
4.3.14	Redegøre for principperne bag og indikationerne for brugen af molekylærbiologiske og cytogenetiske teknikker	1. år Specialespecifikt kursus i Diagnostiske metoder forudgået af praktisk indføring i laboratorieteknikker på egen patologiafdeling	ÅS
4.3.15	Anvende makroskopisk og mikroskopisk fotografering	1.-2. år Anvende makroskopisk fotodokumentation selvstændigt 3.-4. år Anvende mikroskopisk fotodokumentation selvstændigt	ÅS AAS
KLINISK-PATOLOGISK SAMARBEJDE			
4.3.16	Fremlægge egne præparater samt præparater diagnosticeret af anden patolog ved klinisk-patologisk konference	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	ÅS AAS
4.3.17	Vejlede klinikere ud fra patoanatomiske fund med henblik på videre patientbehandling og kontrol	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
SVARUDFÆRDIGELSE OG DATABASEREGISTRERING			
4.3.18	Udfærdige fyldestgørende patologibesvarelser/-beskrivelser	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	ÅS AAS
4.3.19	Indberette til databaser, hvortil patologiafdelinger rapporterer	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	ÅS AAS
4.3.20	Foretage SNOMED-kodning efter gældende retningslinier	1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	ÅS AAS
HUD			
4.3.21	Diagnosticere ikke-neoplastiske Forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.22	Diagnosticere benigne neoplasier	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.23	Diagnosticere, herunder stadieinddele, præmaligne og maligne forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
		MAMMA	
4.3.24	Diagnosticere på materiale fra histologisk grovnålsbiopsi og cytologisk finnåls-aspiration	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.25	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.26	Diagnosticere benigne neoplasier	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.27	Diagnosticere, herunder stadieinddele, præmaligne og maligne forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
BLOD OG KNOGLEMARV			
4.3.28	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i perifert blod	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.29	Angive mistanke om leukæmi ved undersøgelse af perifert blod	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.30	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i knoglemarv	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.31	Diagnosticere præmaligne og maligne forandringer i knoglemarv	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
LYMFEKNUDER, EKSTRANODALT LYMFATISK VÆV OG MILT			
4.3.32	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.33	Diagnosticere malignitetssuspekte/maligne celler på cytologisk materiale	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.34	Diagnosticere maligne forandringer i lymfeknuder og ekstranodalt lymfatisk væv	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
KNOGLE, LED OG BLØDDELE			
4.3.35	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.år Under supervision 2. år I stigende grad selvstændigt 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS ÅS AAS
4.3.36	Diagnosticere benigne neoplasier	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.år Under supervision 2. år I stigende grad selvstændigt 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS ÅS AAS
4.3.37	Angive mistanke om malignitet	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.år Under supervision 2. år I stigende grad selvstændigt 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
HJERTE OG KAR			
4.3.38	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.år Under supervision 2. år I stigende grad selvstændigt 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS ÅS AAS
4.3.39	Diagnosticere neoplasier	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.år Under supervision 2. år I stigende grad selvstændigt 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS ÅS AAS
NEDRE LUFTVEJE			
4.3.40	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.41	Diagnosticere, herunder stadieinddele, præmaligne og maligne forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.42	Diagnosticere malignitetssuspekte/ maligne celler på cytologisk materiale	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
MUNDHULE, TAND, PARODONTALT VÆV, SPYTKIRTEL, NÆSE, BIHULE, PHARYNX, LARYNX OG ØRE			
4.3.43	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.44	Diagnosticere benigne neoplasier	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.45	Diagnosticere præmaligne og maligne forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.46	Angive mistanke om malignitet på cytologisk materiale	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
THYROIDEA			
4.3.47	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.48	Diagnosticere benigne neoplasier	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.49	Angive mistanke om malignitet på cytologisk materiale	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.50	Diagnosticere maligne forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
GASTROINTESTINALKANALEN			
4.3.51	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i esophagus	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.52	Diagnosticere præmaligne og maligne forandringer i esophagus	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.53	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i ventriklen	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.54	Diagnosticere præmaligne og maligne forandringer i ventriklen	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.55	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i duodenum og tyndtarm	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.56	Diagnosticere benigne neoplasier i duodenum og tyndtarm	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.57	Diagnosticere præmaligne og maligne forandringer i duodenum og tyndtarm	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.58	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i appendix	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.59	Diagnosticere benigne neoplasier i appendix	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.60	Diagnosticere præmaligne og maligne forandringer i appendix	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.61	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i colon og rectum	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.62	Diagnosticere benigne neoplasier i colon og rectum	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.63	Diagnosticere, herunder stadieinddele, præmaligne og maligne forandringer i colon og rectum	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.64	Diagnosticere ikke-neoplatiske forandringer i analkanalen	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.65	Diagnosticere præmaligne og maligne forandringer i analkanalen	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
LEVER OG INTRAHEPATISKE GALDEVEJE			
4.3.66	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.67	Diagnosticere maligne forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
GALDEBLÆRE OG EKSTRAHEPATISKE GALDEVEJE			
4.3.68	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.69	Diagnosticere præmaligne og maligne forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
PANCREAS			
4.3.70	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.71	Diagnosticere benigne neoplasier	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.72	Diagnosticere præmaligne og maligne forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
		BINYRE	
4.3.73	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.74	Diagnosticere neoplastiske forandringer	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
		NYRE OG URINVEJE	
4.3.75	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i nyren	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.- 4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.76	Diagnosticere benigne neoplasier i nyren	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.77	Diagnosticere, herunder stadieinddele, maligne forandringer i nyren	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.78	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i nyrepelvis, ureter og urethra	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.79	Diagnosticere benigne neoplasier i nyrepelvis, ureter og urethra	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.80	Diagnosticere præmaligne og maligne forandringer i nyrepelvis, ureter og ure-thra	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.81	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i blæren	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.82	Diagnosticere benigne neoplasier i blæren	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.83	Diagnosticere, herunder stadieinddele, præmaligne og maligne forandringer i blæren	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.84	Diagnosticere malignitetssuspekte/ maligne celler på urinvejscytologisk materiale	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
MANDLIGE GENITALIA			
4.3.85	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i prostata	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.86	Diagnosticere, herunder stadieinddele, præmaligne og maligne forandringer i prostata	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.87	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i testis, epididymis, funiculus spermaticus og scrotum	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.88	Diagnosticere benigne neoplasier i testis	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.89	Diagnosticere præmaligne og maligne forandringer i testis	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.90	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i penis	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.91	Diagnosticere præmaligne og maligne forandringer i penis	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
KVINDELIGE GENITALIA			
4.3.92	Diagnosticere ikke-neoplastiske, præmaligne og maligne forandringer på cervixcytologisk materiale	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.93	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i vulva og vagina	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.94	Diagnosticere præmaligne og maligne forandringer i vulva og vagina	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.95	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i cervix uteri	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.96	Diagnosticere, herunder stadieinddele, præmaligne og maligne forandringer i cervix uteri	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.97	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i corpus uteri	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.98	Diagnosticere benigne neoplasier i corpus uteri	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.99	Diagnosticere, herunder stadieinddele, præmaligne og maligne forandringer i corpus uteri	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.100	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i tuba uterina	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
4.3.101	Diagnosticere maligne forandringer i tuba uterina	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.102	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i ovariet	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.103	Diagnosticere benigne neoplasier i ovariet	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.104	Diagnosticere, herunder stadieinddele, præmaligne og maligne forandringer i ovariet	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
PLACENTA, FOSTERHINDER OG NAVLESTRENG			
4.3.105	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i placenta, fosterhinder og navlestreng	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.106	Diagnosticere neoplastiske forandringer i placentavæv	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
SERØSE FLADER (PERITONEUM, PLEURA OG PERICARDIUM)			
4.3.107	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i cytologisk og histologisk materiale	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.108	Diagnosticere maligne forandringer i cytologisk og histologisk materiale	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
DET CENTRALE OG PERIFERE NERVESYSTEM			
4.3.109	Diagnosticere ikke-neoplastiske forandringer i det centrale nervesystem	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.110	Diagnosticere benigne neoplasier i det centrale nervesystem	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.111	Diagnosticere maligne forandringer i det centrale nervesystem	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS
4.3.112	Diagnosticere neoplastiske forandringer i det perifere nervesystem	Forandringer på anbefalet kompetenceniveau jvr. tjeklisten 1.-2. år Under supervision 3.-4.år I stigende grad selvstændigt	 ÅS AAS

Nr.	Mål	Periode og indsatsområde	Afdeling
OBDUKTION			
4.3.113	Foretage en kompliceret voksenobduktion	1.-2. år Rutine i selvstændig udførelse og færdiggørelse	ÅS
4.3.114	Udføre specielle obduktionsprocedurer	1.-2. år Opøvelse af rutine i udførelse af neuropatologisk obduktion 1.-2. år Opøvelse af rutine i udførelse af mikrobiologisk undersøgelse 3.-4. år Opnåelse af rutine i udførelse af neuropatologisk obduktion og selvstændig udførelse af mikrobiologisk undersøgelse samt udtagning af nerver og muskler	ÅS AAS AAS
4.3.115	Vejlede og supervisere yngre kollegers arbejde med obduktion	3.-4. år Rutine i supervision af yngre kolleger	AAS

4.4 Hoveduddannelsen, andre ekspertområder

Uddannelsesprogrammet er en konkretisering af målbeskrivelsen på basis af det diagnostiske materiale, der er til rådighed på de 2 afdelinger, hvor uddannelsen foregår. Programmets sammensætning er dermed foretaget under hensyn til, at de to uddannelsessteder som regel er forskellige med hensyn til opgavevaretagelse, specialiseringsgrad mv.

Den trinvise opbygning af uddannelsesprogrammet tilsigter en gradvis erhvervelse af målbeskrivelsens kompetencer. Intentionen er her, at minimumskompetencer opnås og attesteres løbende på de afdelinger og på det tidspunkt i uddannelsesforløbet, som fremgår af programmet.
Imidlertid er det vigtigt, at minimumskompetencerne ikke bare vedligeholdes, men også videre udbygges for at bibringe den uddannelsessøgende den bredere erfaring, som er nødvendig for at udøve specialistfunktion.

Har en uddannelsessøgende ønske om erhvervelse af rutine og erfaring, som sigter mod en yderligere specialisering inden for bestemt(e) område(r) af den patologiske anatomi, kan uddannelsesstedet imødekomme dette i den udstrækning, det er praktisk muligt og ikke hindrer kompetenceudviklingen inden for andre områder.

Nr.	Mål	Indsatsområder	Afdeling
		KOMMUNIKATOR	
4.4.1	Vurdere modtaget information og give tydelig og fyldestgørende information såvel skriftligt som mundtligt til samarbejdspartnere på egen og andre afdelinger	1.-2. år Under supervision 3.-4. år Selvstændigt og med rutine	ÅS AAS
4.4.2	Fungere som daglig klinisk vejleder eller hovedvejleder for uddannelsessøgende på lavere niveau	1.-2. år Daglig vejleder for introduktionslæger 3.-4. år Hovedvejleder for introduktionslæger	ÅS AAS
		SAMARBEJDER	
4.4.3	Samarbejde med andre afdelinger og rekvirenter, herunder indgå i teams	Generelle kurser (LAS2 og LAS3) 1.-4. år	ÅS/AAS

Nr.	Mål	Indsatsområder	Afdeling
4.4.4	Give samarbejdspartnere konstruktiv kritik	1.-2. år I egen afdeling 3.-4. år Fra andre afdelinger	ÅS AAS
LEDER / ADMINISTRATOR			
4.4.5	Redegøre for egen patologiafdelings ledelsesmæssige og administrative struktur	Generelle kurser (LAS2 og LAS3)	ÅS/AAS
4.4.6	Redegøre for opbygningen af det danske sundhedsvæsen	Generelle kurser (LAS2 og LAS3)	ÅS/AAS
4.4.7	Redegøre for love, bekendtgørelser, aftaler og overenskomster af betydning for det danske sundhedsvæsens funktion	Generelle kurser (LAS2 og LAS3)	ÅS/AAS
4.4.8	Redegøre for medicinsk teknologivurdering	Generelle kurser (LAS2 og LAS3)	ÅS/AAS
4.4.9	Udføre en konkret ledelsesmæssig/administrativ opgave	1.-4. år Opgave efter interesse, fx udarbejdelse af procedurevejledning, deltagelse i lokale udvalg eller udarbejdelse af projektansøgning	ÅS/AAS
4.4.10	Forestå ledelsen af kolleger eller andre samarbejdspartnere, fx sekretærer eller bioanalytikere	1.-4. år Lægefaglig ledelse i daglig praksis	ÅS/AAS
SUNDHEDSFREMMER			
4.4.11	Anmelde arbejdsskader og erhvervsbetingede lidelser	1.-4.år	ÅS/AAS
4.4.12	Anvende viden om laboratoriemæssige risici	1.-4. år Kende og anvende afdelingens procedurer herfor	ÅS/AAS

Nr.	Mål	Indsatsområder	Afdeling
4.4.13	Redegøre for principperne for screeningsundersøgelser, herunder fordele og ulemper	1.-4. år	ÅS/AAS
4.4.14	Redegøre for de screenings-undersøgelser, der findes på de sygehuse, hvor man er ansat under hoveduddannelsen, og hvor patologiafdelingen er involveret	1.-4. år Fx cervixcancer, mammacancer, lungecancer, colorectalcancer	ÅS/AAS
AKADEMIKER			
4.4.15	Opsøge og kritisk vurdere forskningsresultater inden for eget speciale	1.-4. år Aktiv litteraturgennemgang i forbindelse med daglig diagnostisk praksis 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	ÅS/AAS ÅS ÅS/AAS
4.4.16	Formulere en problemstilling for et forskningsprojekt med udgangspunkt i en aktuel praksis inden for eget speciale og påvise tilstedeværende og manglende viden	1.-2. år Aftale om forskningstræningsprojekt skal være truffet indenfor de 2 første år af hoveduddannelsen Deltagelse i 2 kurser i forskningsmetodologi	ÅS

Nr.	Mål	Indsatsområder	Afdeling
4.4.17	Gennemføre en systematisk gennemgang af den videnskabelige litteratur	1.-4. år Litteraturgennemgang i forbindelse med daglig diagnostisk praksis 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt 1.-2. år Litteraturgennemgang i forbindelse med forskningstræningsprojekt	ÅS/AAS ÅS AAS ÅS
4.4.18	Fortolke litteraturens resultater kritisk og anvende resultaterne til en kritisk vurdering af etableret praksis	1.-4. år Litteraturgennemgang i forbindelse med daglig diagnostisk praksis 1.-2. år Litteraturgennemgang i forbindelse med forskningstræningsprojekt	ÅS/AAS ÅSS
4.4.19	Vurdere eventuelle organisatoriske, økonomiske og etiske konsekvenser af at ændre praksis gennem udnyttelse af viden erhvervet ved litteraturgennemgang	1.-4. år Litteraturgennemgang i forbindelse med daglig diagnostisk praksis 1.-2. år Litteraturgennemgang i forbindelse med forskningstræningsprojekt	ÅS/AAS ÅSS

Nr.	Mål	Indsatsområder	Afdeling
4.4.20	Formidle resultater af litteraturgennemgang samt eventuelle øvrige overvejelser	1.-4. år Formidle resultater af litteraturgennemgang i forbindelse med daglig diagnostisk praksis 3.-4. år Fremlægge resultat af forskningstræningsprojekt (senest ½ år inden afsluttet hoveduddannelse)	ÅS/AAS AAS
4.4.21	Formidle resultatet af et videnskabeligt projekt skriftligt og mundtligt	1.-4. år Formidle resultater af litteraturgennemgang i forbindelse med daglig diagnostisk praksis 3.-4. år Fremlægge resultat af forskningstræningsprojekt (senest ½ år inden afsluttet hoveduddannelse)	ÅS/AAS AAS
4.4.22	Deltage i uddannelsen af kolleger og andet personale	1.-4. år Løbende undervisning i forbindelse med daglig praksis 3.-4. år Afholdelse af teoretisk undervisning	ÅS/AAS AAS

Nr.	Mål	Indsatsområder	Afdeling
		PROFESSIONEL	
4.4.23	Arbejde i henhold til love og andre forordninger, der gælder for patologers arbejde med obduktioner og øvrig diagnostik	1.-4. år Aktiv anvendelse af Sundhedslovens afsnit om ligsyn og obduktion i forbindelse med egen obduktionsvirksomhed 1.-2. år Under supervision 3.-4. år I stigende grad selvstændigt	ÅS/AAS ÅS AAS
4.4.24	Udvise omhu og ansvarlighed i det diagnostiske arbejde	1.-2. år Under supervision prioritere egne arbejdsopgaver i henhold hertil 3.-4. år Selvstændigt prioritere egne arbejdsopgaver i henhold hertil	ÅS AAS
4.4.25	Udføre arbejdsopgaver rettidigt og effektivt	1.-2. år Under supervision prioritere egne arbejdsopgaver i henhold hertil 3.-4. år Selvstændigt prioritere egne arbejdsopgaver i henhold hertil	ÅS AAS
4.4.26	Evaluere egne evner og kende egne begrænsninger i det diagnostiske arbejde	1.-2. år Under supervision prioritere egne arbejdsopgaver i henhold hertil 3.-4. år Selvstændigt prioritere egne arbejdsopgaver i henhold hertil	ÅS AAS

4. Læringsstrategier

De anbefalede og anvendte læringsstrategier i hoveduddannelsen er superviseret dagligt arbejde inklusiv selvstændigt studie, specialespecifikke kurser, generelle kurser, undervisning af andre, forskningstræning og fokuserede kliniske ophold. Disse er udførligt beskrevet i målbeskrivelsen, og i Videreuddannelsesregion Nord er de anbefalede læringsstrategier de samme som angivet i målbeskrivelsen ud for hvert kompetencemål.

Et af kendetegnene ved de patologiafdelinger, hvor størstedelen af uddannelsen foregår, er de mange speciallæger pr. uddannelsessøgende. ”Mesterlære” inklusiv selvstændigt studium og kurser er fagets vigtigste læringsmetoder. Arbejdet inden for specialet er præget af konkret løsning af diagnostiske problemstillinger. Dette arbejde kan med stor uddannelsesværdi løses i et tæt samarbejde mellem uddannelsesgivende og uddannelsessøgende, og som konsekvens heraf kan kompetencerne nås vha. relativt få læringsmetoder. I målbeskrivelsen er anbefalet læringsstrategi angivet ud for hvert kompetencemål.

5. Evalueringsstrategier

De anbefalede og anvendte evalueringsstrategier i hoveduddannelsen er struktureret observation, audit af beskrivelser, struktureret samtale, 360-graders evaluering, forskningstræningsevaluering og kursusgodkendelse. Disse er udførligt beskrevet i målbeskrivelsen, og i Videreuddannelsesregion Nord er de anbefalede evalueringsstrategier de samme som angivet i målbeskrivelsen ud for hvert kompetencemål.

Lægelige kompetencer er både viden, intellektuelle og praktiske færdigheder samt etiske og moralske værdier, og forskellige metoder må derfor anvendes til bedømmelse af forskellige typer af kompetencer. Evalueringsmetoderne skal være gennemførlige i daglig praksis (realisable), kunne måle det, som skal måles (valide), og være pålidelige (reliable). Desuden skal de være formative (give den uddannelsessøgende information om egne fremskridt) og summative (give vejlederen information om, hvorvidt kompetencen er opnået). Indenfor patologisk anatomi og cytologi er nedennævnte metoder anvendelige. I målbeskrivelsen er anbefalet evalueringsstrategi angivet ud for hvert kompetencemål.

Evalueringsmetoderne anvendes både i den praktiske og teoretiske del af uddannelsen. På baggrund af disse evalueringer justeres uddannelsen ved de evalueringssamtaler, den uddannelsessøgende og hovedvejleder suppleret af afdelingens daglige kliniske vejledere løbende afholder.

6. Kompetencevurdering og evaluering

Dette er udførligt beskrevet i Sundhedsstyrelsens vejledning fra juli 2007 Kompetencevurdering i speciallægeuddannelsen http://www.sst.dk/upload/uddannelse/laeger/specialaegeudd/vejledning_til_budgetansoegning/kompetencevurdering%20i%20speciallægeuddannelsen.pdf.

På basis af specialets målbeskrivelse er et uddannelsesprogram for hvert enkelt uddannelsesforløb udarbejdet. Den enkelte uddannelsessøgende skal i samarbejde med dennes hovedvejleder udarbejde en individuel uddannelsesplan, som er en konkret udmøntning af uddannelsesprogrammet for uddannelsesforløbet under hensyntagen til den uddannelsessøgendes hidtidige kompetencer og uddannelsestilbuddet i pågældende afdeling. Uddannelsesplanen skal indeholde en konkret plan for, hvornår de enkelte kompetencer skal opnås. Disse planer og aftaler skal dokumenteres skriftligt, og det er ansættelsesstedet, som har ansvar for, at den fornødne dokumentation foreligger.

Der skal ske en løbende evaluering af uddannelsen og den uddannelsessøgende i form af samtaler mellem den uddannelsessøgende og dennes hovedvejleder suppleret af afdelingens daglige kliniske vejledere, og om nødvendigt skal der ske en justering af indsatsområderne, således at kompetencemålene opnås som planlagt.